

izvori
informacija
čast
pisma čitalaca
kleveta
dužna novinarska pažnja
tužba
zakon
uvreda
o javnom informisanju
duševna bol
naknada štete
pretpostavka nevinosti

pitanja i odgovori

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

zakon o javnom informisanju

pitanja i odgovori

Nezavisno udruženje novinara Srbije

Resavska 28/II
11000 Beograd

Urednik:

Dragan Banjac

Autori:

Maja Vasić-Nikolić
Dragan Lazarević
Snežana Đokić
Slobodan Kremenjak
Jovana Tomić

Dizajn:

Ana Dokučević

Tiraž: 500

avgust 2010.

Ovaj priručnik napisan je zahvaljujući podršci građana SAD preko Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID), u okviru programa podrške medijima, koji se sprovodi u saradnji sa IREX-om.

Izneti stavovi pripadaju isključivo autoru i ne predstavljaju nužno zvaničan stav USAID-a ili Vlade SAD.

- Protiv koga se, prema odredbama Zakona o javnom informisanju, podnosi tužba za naknadu štete?

Novinar, odgovorni urednik i pravno lice koje je osnivač javnog glasila solidarno odgovaraju za štetu koja je prouzrokovana objavljivanjem informacije (čl. 80 Zakona o javnom informisanju). Ovo znači da se tužba može podneti protiv svih tih lica, ili protiv samo onih koje tužilac izabere, a ukoliko se zahtev za naknadu štete usvoji presuda glasi tako da se svi obuhvaćeni tužbom obavezuju da plate štetu, čime tužilac stiče pravo izbora od koga će štetu naplatiti. Po pravilu tužilac naplaćuje štetu od osnivača glasila ako ovaj na računu ima novca, budući da mu je to lakše i jednostavnije, a ako je to nemoguće može se namiriti i od urednika ili novinara (pod uslovom da su bili obuhvaćeni tužbom i da je donesena presuda i protiv njih).

- Kako novinar može da se zaštiti od tužbi u situaciji u kojoj urednik značajno menja sadržaj originalnog priloga?

Veoma teško! Ako urednik promeni tekst toliko da se izmeni njegova suština ili se unesu neproverene i neistinite činjenice, najbolje bi bilo da novinar ne pristane na objavljivanje takvog teksta pod svojim imenom. U protivnom, ukoliko ga potpiše, na sudu će teško dokazati da nije autor teksta. U dokazivanju bi mogla da pomogne sačuvana originalna komunikacija sa urednikom (npr. ako se obavlja elektronskom poštom), ali je moguće koristiti i druge dokaze, ako ih novinar ima na raspolaganju u konkretnom slučaju.

- Šta, praktično, za novinara znače tužbe za uvredu, klevetu i nanošenje duševnog bola zbog povrede časti i ugleda?

Tužbe za uvredu i klevetu podnose se prema odredbama Krivičnog zakonika Srbije. Uvreda i kleveta su krivična dela i ukoliko sud nađe da je novinar izvršio jedno od ova dva dela biće osuđen. Jedina kazna je novčana, jer je u našem pravu ukinuta mogućnost da se novinaru zbog

krivičnih dela uvrede i klevete izrekne kazna zatvora. Tužba za naknadu štete zbog pretrpljenog duševnog bola zbog povrede časti i ugleda podnosi se prema odredbama Zakona o javnom informisanju i postupak se vodi prema odredbama ovog zakona i Zakona o parničnom postupku. Ovaj postupak nije krivični postupak, novinar ne može biti osuđen, ali može da bude obavezan na plaćanje naknade štete koja može biti znatna, često i veća od kazne za krivično delo. Međutim, oba postupka mogu se voditi paralelno i nezavisno jedan od drugog, tako da novinar može doći u situaciju da bude osuđen i prema Krivičnom zakoniku na novčanu kaznu i u drugom postupku, da prema odredbama Zakona o javnom informisanju bude obavezan na plaćanje naknade štete, s tim što je iznos naknade štete, po pravilu, viši.

Budući da je reč o različitim postupcima koji se vode prema različitim zakonima, postoje i različiti osnovi nekažnjavanja, odnosno isključenja odgovornosti na koje se novinari u tim postupcima mogu pozivati. Zakonom o javnom informisanju predviđeno je da novinar, odgovorni urednik i pravno lice koje je osnivač javnog glasila ne odgovaraju za štetu ako je neistinita ili nepotpuna informacija verno preneti iz javne skupštinske rasprave ili javne rasprave u skupštinskom telu ili iz sudskog postupka ili iz dokumenta nadležnog državnog organa. S druge strane, u odnosu na uvredu, u Krivičnom zakoniku se navodi da se za istu neće kazniti učinilac ako je uvredio drugog u okviru ozbiljne kritike date u vršenju novinarskog poziva, ako se iz načina izražavanja ili iz drugih okolnosti vidi da to nije učinio u nameri omalovažavanja. Ovo su, naravno, samo neke od razlika.

- **Kako se, u praksi, pred sudovima dokazuju pretrpljeni duševni bolovi zbog povrede časti i ugleda?**

Preživljeni duševni bol podnosilac tužbe uglavnom dokazuje svojim iskazom pred sudijom. On, naravno, može dostaviti i lekarsko uverenje ili

predložiti saslušanje svedoka, po pravilu članova porodice, prijatelja, kolega s posla. Sud ove iskaze ceni, prihvata ih ukoliko su uverljivi, te na osnovu njih i spornog teksta odlučuje o postavljenom zahtevu.

- Ima li načina da se novinar zaštiti od zloupotrebe tužbi po Zakonu o javnom informisanju zbog narušene časti i ugleda?

Ne postoji drugi način na koji bi se novinar zaštitio mimo toga da na sudu, u postupku, dokaže da je postupao s dužnom novinarskom pažnjom, te da je konkretan tužbeni zahtev neosnovan.

- Kakve rokove za podnošenje tužbi propisuje Zakon o javnom informisanju, a kakve Krivični zakonik Srbije?

Prema Zakoniku o krivičnom postupku privatna krivična tužba za klevetu ili uvredu podnosi se u roku od tri meseca od dana kad je ovlašćeno lice saznalo za krivično delo i učinioca, drugim rečima za postojanje spornog teksta. Dakle, ovaj rok ne mora da teče od dana objavljivanja teksta, jer se može desiti da lice koje tuži nije tekst videlo istog dana kada je objavljen, već posle, na primer, 20 dana. U tom slučaju rok počinje da teče posle tih 20 dana, dakle od dana saznanja za tekst. Za podnošenje tužbe za naknadu štete prema Zakonu o javnom informisanju rok je šest meseci od dana objavljivanja sporne informacije.

- Postoje li rokovi za odgovor na tužbu po Zakonu o javnom informisanju i plaća li se na njih sudska taksa?

Po primerak tužbe po Zakonu o javnom informisanju dobijaju sva tužena lica, dakle po pravilu i novinar i urednik i osnivač glasila. U obavezi su da u roku od osam dana sudu, u propisanoj formi, dostave odgovor na tužbu. Ovaj rok se ne sme prekoračiti jer, u suprotnom, sud donosi takozvanu presudu zbog propuštanja, odnosno dosuđuje tužiocu naknadu štete koju je ovaj tražio. Rok od osam dana računa se od prvog narednog dana po prijemu tužbe. Znači, ako je tužba primljena 13. juna prvi dan roka za odgovor je 14. jun. Ukoliko poslednji dan roka pada na neradni

dan rok se produžava, odnosno ističe prvog narednog radnog dana. Za odgovor na tužbu plaća se sudska taksa čija se visina određuje shodno Zakonu o sudskim taksama, a zavisi od visine tužbenog zahteva. Za odgovor na tužbu plaća se 50 odsto od takse koja se plaća za tužbu. U slučaju da spor bude povoljno rešen po novinara, iznos plaćene takse ulazi u sudske troškove koje tužilac mora da naknadi ako ih je tuženi tražio.

- **Koji su još bitni rokovi prema Zakonu o javnom informisanju i kako se oni računaju?**

Prema Zakonu o javnom informisanju može se podneti i tužba za objavljivanje odgovora, koja se podnosi u roku od 30 dana od dana isteka roka u kojem je urednik bio u obavezi da objavi odgovor, kao i tužba radi objavljivanja ispravke, koja se podnosi u roku od tri meseca od dana objavljivanja informacije. Računaju se isto kao i rokovi za podnošenje tužbe, odnosno za odgovor na tužbu, dakle od prvog narednog dana. Postoji još i rok za žalbu, koji je osam dana od dana dostavljanja prepisa presude.

- **Nejasna je odredba za kršenje pretpostavke nevinosti u situaciji kada sva zvanična saopštenja MUP-a daju puna imena i prezimena osumnjičenih, nekad i fotografije. Ukoliko MUP krši pretpostavku nevinosti, zašto ne bi i mediji? I zašto ta lica tuže novinare, a ne MUP koji je autor saopštenja?**

Član 37. Zakona o javnom informisanju koji govori o pretpostavci nevinosti glasi: „U javnom glasilu niko se ne sme označiti učinioцем kakvog kažnjivog dela, odnosno oglasiti krivim ili odgovornim pre pravnosnažne odluke suda ili drugog nadležnog organa“. Dakle, dok presuda ne bude pravnosnažna, o licima protiv kojih se vodi postupak ima se pisati kao da su nevinna. Novinar ne bi smeo da krši pretpostavku nevinosti, zato što novinar ima svoj poseban zakon – Zakon o javnom informisanju, koji je obavezan da poštuje nevezano

za ono što radi MUP. Oštećeni po pravilu tuže novinare, a ne MUP koji je autor saopštenja, zato što im je to jednostavnije i zato što u krajnjoj liniji imaju pravo da odluče koga će tužiti.

- Šta da se radi kada se podnese tužba zbog citiranog policijskog saopštenja?

Novinar, kao uostalom i odgovorni urednik i pravno lice koje je osnivač javnog glasila, pozvaće se na odredbu člana 82, Zakona o javnom informisanju u skladu s kojim postoji osnov za isključenje odgovornosti ako je neistinita ili nepotpuna informacija verno preneti iz dokumenta nadležnog državnog organa. Novinar bi u takvom slučaju tvrdio da je saopštenje MUP-a dokument nadležnog organa, te da je informacija koju je preneo verno citirana iz takvog dokumenta. To ne bi značilo da nije povredio pretpostavku nevinosti, ali bi isključilo njegovu odgovornost za naknadu štete u konkretnom slučaju. U ovakvim situacijama, iako je tekst zakona jasan, sudska praksa je različita. Novinar se, naravno, može pozivati i na druge okolnosti koje bi mu u konkretnom slučaju mogle ići u prilog.

- Šta znači „dužna novinarska pažnja“ i na koji način je sudovi cene?

Član 3. Zakona o javnom informisanju propisao je da su „novinar i glavni urednik javnog glasila ... dužni da pre objavljivanja informacije koja sadrži podatke o određenom događaju, pojavi ili ličnosti, s pažnjom primerenom okolnostima, provere njeno poreklo, istinitost i potpunost“. Dužna pažnja se u sudskim postupcima ceni od slučaja do slučaja, zavisno od samog događaja i okolnosti. U svakom slučaju, za novinara je bolje da ima više izvora, da može da dokaže koga je sve kontaktirao i kako je sve pokušavao da proveri informaciju pre objavljivanja. U protivnom, ako sud stekne utisak da novinar informaciju nije proveravao, ili nije dovoljno proveravao (s pažnjom primerenom okolnostima), naći će da nije postupao sa dužnom pažnjom.

- Da li sudija može da odbaci očigledno nezakonitu, slaboumnu, bezobraznu i neblagovremenu tužbu? Zašto to ne čine i ne uštede naše vreme i novac poreskih obveznika?

Nažalost, sud može (i mora) da odbaci samo neblagovremenu tužbu i neurednu tužbu koju je tužilac podneo preko advokata. Neuredna tužba je ona koja ne sadrži sve elemente propisane zakonom koje mora da sadrži. Sve ostale tužbe sud ne može da odbaci, jer za tako nešto nije ovlašćen.

- Zakonom o javnom informisanju garantovano je pravo novinara da prenese reči narodnog poslanika izrečene za skupštinskom govornicom i da se na njih pozove. Kako novinar može da bude tužen kada prenosi šta je rečeno za skupštinskom govornicom?

Ako novinar verno prenese šta je rečeno za skupštinskom govornicom ne bi mogao da bude obavezan na naknadu štete. Međutim, njegova eventualna odgovornost zavisi i od načina na koji to prenese. Ako novinar napiše da je, u toku skupštinske rasprave, poslanik NN rekao za ministra OO da se bavi kriminalom, pod uslovom da je takva izjava verno preneti, neće biti odgovoran za štetu. Ali, ako na osnovu ove izjave na naslovnoj strani objavi naslov „Ministar OO je kriminalac“, situacija može biti drugačija.

- Ima li novinar pravo da zaštiti svoj izvor informacija?

Ima. Prema članu 32. Zakona o javnom informisanju, novinar „nije dužan da otkrije podatke u vezi sa izvorom informacija, osim ako se podaci odnose na krivično delo, odnosno učinioca krivičnog dela za koje je zaprećena kazna zatvora najmanje pet godina“. Međutim, činjenica da novinar nije dužan da otkrije izvor informacija ne znači da on u sudskom postupku ne bi morao da dokaže istinitost informacije koju je od izvora dobio i preneo.

- **Da li novinar sme da koristi ranije objavljenu informaciju u vezi s kojom nikada nije vođen bilo kakav postupak?**

Sme da je koristi, ali to ne znači da protiv njega neće biti vođen neki postupak. Naime, ako se prenese pisanje nekog lista od pre dve godine, gde je izvesna osoba okvalifikovana npr. kao kriminalac, to takvu osobu ne sprečava da tuži novine i novinara, nezavisno od toga što pre dve godine nikoga nije tužio. Ono što je takođe važno, a što se često zaboravlja, jeste da obaveza dužne novinarske pažnje podrazumeva da se preuzete informacije objavljuju verodostojno i potpuno, a ukoliko se prenose iz drugog medija, uz navođenje medija iz kojeg je informacija prenet.

- **Pravi li naše zakonodavstvo razliku između činjeničnog i vrednosnog suda?**

Zakonodavstvo pravi ovu razliku. Na primer, iz Krivičnog zakonika nedvosmisleno proizlazi da samo činjenični sud može biti klevetnički, dok se uvrede pre nanose vrednosnim sudovima. Ovo pitanje, međutim, stvara velike probleme u praksi, posebno u parničnim postupcima za naknadu štete. Često je teško povući jasnu liniju između vrednosnih i činjeničnih sudova, a naši sudovi su, čini se, skloniji da insistiraju na snažnijoj činjeničnoj zasnovanosti vrednosnih sudova. Načelni stav Evropskog suda za ljudska prava jeste da novinar mora tačno da prenese činjenice, ali i da na osnovu njih ima pravo na svoj vrednosni sud. Iako su u skladu sa odredbom člana 18, stav 3, Ustava Republike Srbije, naši sudovi obavezni da u stvarima koje se tiču ostvarivanja ljudskih prava propise tumače i primenjuju saglasno važećim međunarodnim standardima, kao i praksi međunarodnih institucija koje nadziru sprovođenje tih međunarodnih standarda, što je u konkretnom slučaju u odnosu na pravo na slobodu izražavanja zajemčenu članom 10, Evropske konvencije, sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava, od ove prakse se, nažalost, često odstup.

- Kako Zakon o javnom informisanju tretira karikature, humoreske, fotomontaže i satire?

U principu ne drugačije nego druge sadržaje. Razlika donekle postoji u odnosu na činjenicu da karikatura, humoreska, fotomontaža ili satira mogu predstavljati i forme umetničkog izražavanja, odnosno autorska dela, te ovde pored prava na slobodu izražavanja po pravilu možemo da govorimo i o pravu na slobodu umetničkog stvaralaštva, koja je takođe zajemčena Ustavom.

Problemi u praksi nastaju kada se neko „prepozna“ u karikaturi, humoreski, fotomontaži ili satiri i tvrdi da zbog nje trpi nematerijalnu štetu usled povrede časti i ugleda. Problemi nastaju i zbog činjenice da mnoge sudije nemaju dovoljna znanja o tome šta je satira, šta humoreska, što u praksi dovodi do presuda koje izazivaju veliko nezadovoljstvo na medijskoj sceni. Tako je Viši sud u Čačku, rešavajući po tužbi Velimira Ilića protiv Stojana Markovića iz istog grada, prihvatio navode da je u pitanju humoreska, ali je tuženog Markovića obavezao na plaćanje naknade štete gospodinu Iliću uz obrazloženje da „humoreska ne sadrži dovoljno istinitih činjenica“.

Apelacioni sud u Kragujevcu odbio je žalbu na ovakvu presudu.

- Da li je dovoljno da jedna osoba sebe prepozna u nekom tekstu da bi podnela tužbu i dobila spor?

Ako je suditi prema praksi naših sudova, sasvim je dovoljno. Već je pomenuto da se Velimir Ilić prepoznao u humoresci, pa je dobio naknadu štete jer „humoreska ne sadrži dovoljno istinitih činjenica“.

Po novinare još teže posledice mogu imati stavovi Vrhovnog suda Srbije u postupku koji je vođen protiv „Kragujevačkih novina“ koje su pisale o maloletničkoj pornografiji. Iako nijedno ime nije spomenuto, te su „akteri“ ostali neotkriveni, izvesni mladić i devo-

jka su se, navodno, prepoznali u tekstu i podneli tužbe za naknadu štete. Šteta je dosuđena, a Vrhovni sud Srbije je, odbijajući žalbu novina kao neosnovanu, u odluci Gz. 5/06 od 26. 04. 2006. godine naveo „da za prepoznatljivost subjekta nije potrebno da prosečan čitalac objavljene informacije navedenih novina može da veže za određeno lice, već je dovoljno da deo publike tu informaciju može da dovede u vezu sa određenim licem“. U vezi sa istim tekstom, Vrhovni sud Srbije, u odluci Rev. 2254/06 od 05. 04. 2007. godine, zauzima pravni stav da „za prepoznatljivost nije potrebna opšta prepoznatljivost, odnosno da svaki čitalac može da prepozna subjekta informacije. Dovoljno je da mogu da ga prepoznaju lica iz najbliže okoline“.

Ovakav stav može imati zaista teške posledice po novinare, ali je to važeći stav koji se i dalje primenjuje u sudskoj praksi.

- **Da li novinar može da kritikuje ili iznosi stavove o javnim ličnostima a da ne bude tužen?**

Po pravilu, javne ličnosti su u celom svetu, pa bi tako trebalo da je i u Srbiji, dužne da pokažu viši stepen tolerancije u odnosu na kritičke tekstove i uključujući čak i delimično zalaženje u sferu privatnosti. Zakon o javnom informisanju čak izričito, u članu 9, navodi da su nosiocima državnih i političkih funkcija ograničena prava na zaštitu privatnosti ako je informacija važna za javnost, s obzirom na činjenicu da lice na koje se odnosi informacija vrši određenu funkciju. Ova prava ograničena su srazmerno opravdanom interesu javnosti u svakom konkretnom slučaju.

U praksi se događa se da se javnim ličnostima pruža čak i veća zaštita od zaštite koja se pruža „običnim“ ljudima, što je suprotno stavovima Evropskog suda za ljudska prava.

- Da li novine mogu da budu tužene zbog pisma čitaoca koje su objavile, ili ankete građana?

Da, mogu da budu tužene i osuđene. Očigledan primer je postupak vođen protiv kragujevačke „Svetlosti“ povodom objavljivanja pisma čitaoca koji se žalio na rad pet sudija Kragujevačkog suda. Jedan od sudija smatrao je da su na ovaj način povređeni njegovi ugled i čast, a novine i urednik obavezni su na plaćanje štete, iako je u sudskom postupku utvrđena autentičnost pisma, kao i da niko u redakciji u objavljenom pismu nije vršio nikakve izmene.

Sud u ovakvim slučajevima zapravo polazi od obaveze dužne novinarske pažnje koja podrazumeva obavezu novinara i odgovornog urednika da pre objavljivanja informacije koja sadrži podatke o određenom događaju, pojavi ili ličnosti, s pažnjom primerenom okolnostima, provere njeno poreklo, istinitost i potpunost. Netačni, pa čak i tačni, ali nepotpuni činjenični navodi, koji su s pažnjom primerenom okolnostima mogli biti provereni pre objavljivanja, bez obzira na to da li su sadržani u autorskom tekstu novinara ili pismu čitalaca, mogu dakle dovesti do odgovornosti za naknadu štete, ali čak i do odgovornosti za klevetu, budući da ni Krivični zakonik ne pravi razliku između iznošenja i prenošenja informacija (pri čemu bi se autorski tekst novinara smatrao iznošenjem, a objavljivanje pisma čitaoca pronošenjem informacije).

- Šta znači „pravo na odgovor“ i na koji se način zaštititi od zloupotrebe ove institucije?

Zakon o javnom informisanju predvideo je (u članu 47) da „lice na koje se odnosi informacija podesna da povredi njegovo pravo ili interes može od odgovornog urednika zahtevati da, bez naknade, objavi odgovor u kojem ono tvrdi da je informacija neistinita, nepotpuna ili netačno preneti“. Zakonom su predviđeni i slučajevi kada se može uskratiti objavljivanje odgovora (ukupno 19 razloga), a ako se odgovor ne objavi u

odsustvu opravdanih razloga (koje sud ceni u svakom pojedinačnom slučaju), može se podneti tužba kojom se traži da se uredniku od strane suda naloži da objavi odgovor. Zloupotreba ovog instituta svakako ima, a kako se zaštititi zavisi od slučaja do slučaja. U jednom slučaju vođenom pred bivšim Okružnim sudom u Beogradu sud je tužiocu dozvolio da tri puta promeni sadržaj odgovora posle podnošenja tužbe, i na kraju uredniku naložio da odgovor objavi u tekstu koji je bio potpuno različit od onoga koji je urednik inicijalno dobio i čije je objavljivanje odbio iz razloga predviđenih zakonom. Vrhovni sud Srbije je, međutim, po žalbi ne samo ukinuo ovakvu odluku, nego ju je preinačio tako što je sam odbio tužbeni zahtev. Ono što je takođe važno znati u vezi sa odgovorom, jeste da on predstavlja institut koji za svoj cilj ima da omogući da se čuje i druga strana, odnosno da se iznesu i njeni činjenični navodi, a ne da otvori polemiku u kojoj će se sučeljavati mišljenja. Odgovor se ne mora objaviti ako se odnosi na mišljenje, a ne na tvrdnju o činjenicama. Odgovor se, takođe, ne mora objaviti ako ne sadrži tvrdnju o činjenicama, već mišljenje. Zakon priznaje i načelo jednakosti informacije i odgovora, što praktično znači da se odgovor objavljuje u istom delu glasila, u istom izdanju, u istoj rubrici, na istoj stranici, sa istom opremom, odnosno u istom delu emisije, kao što je bila objavljena informacija na koju se odgovara.

- Svi govore o zaštiti maloletnika i o tome da mediji to ne poštuju dovoljno. Da li je to tačno i kako se ponašati kada se pišu tekstovi o maloletnicima?

Zakon je predvideo da se u „javnim glasilima mora posebno voditi računa da sadržaj javnog glasila i način distribucije ne naškode moralnom, intelektualnom, emotivnom ili socijalnom razvoju maloletnika“. Maloletnik se, takođe, ne sme učiniti prepoznatljivim u informaciji koja je podesna da povredi njegovo pravo ili interes. Sudovi ovu odredbu striktno primenjuju, tako da se o maloletnicima mora posebno oprezno pisati i ni na koji način im se ne sme otkriti identitet.

- **Kako se u novinskim člancima štiti nečiji identitet?**

Sudovi su zauzeli stav da ova zaštita mora biti stvarna, a ne formalna.

Na primer, u kragujevačkoj „Svetlosti“ nedavno je objavljena vest da je zbog krivičnog dela silovanja priveden NN, star 43 godine. Navedeno je da je privedeni šef mesne kancelarije u selu čije je ime takođe navedeno, kao i ime najbližeg grada. Dakle, iako je napisana oznaka NN, identitet nije sačuvan, jer je navedeno da je reč o šefu mesne kancelarije u konkretnom selu koje ima jednu mesnu kancelariju i jednog šefa. U slučaju tužbe ovo lice bi imalo pravo na naknadu štete jer mu je identitet nezaštićen, a povređena je pretpostavka nevinosti.

Ovakvi slučajevi u praksi izuzetno su česti. Medij, naime, prikrije ime objavljivanjem inicijala, ali objavi druge informacije iz kojih se s lakoćom može zaključiti o kom licu je reč. Ovo nije stvarna zaštita i sud je, po pravilu, neće prihvatiti.

- **Da li se navedeni odgovori odnose na „stari“ Zakon o javnom informisanju, ili na Zakon sa „čluvenim“ izmenama?**

Sve ovo što je rečeno važi za „stari“ Zakon o javnom informisanju koji je usvojen 22. aprila 2003. godine. U odnosu na izmene Zakona Ustavni sud Srbije je utvrdio da su u pretežnom delu, a posebno onom koji se odnosi na nesrazmerno visoke kazne za prekršaje i privredne prestupe, nesaglasne sa Ustavom i Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava.

- **Šta da radim kada mi sudi sudija koji se ponaša čudno i novinarsku profesiju ili medij spominje u negativnom kontekstu?**

Sudija može biti izuzet ako postoje okolnosti koje dovode u sumnju njegovu nepristrasnost. I u slučaju kada ne postoje razlozi za izuzeće, novinar kao stranka u postupku ima pravo da povodom neprimerenog ponašanja sudije podnese pritužbu predsedniku suda.